

ΝΕΟΛΑΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗ ΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Έκθεση Χώρας

Funded by
the European Union

Περιεχόμενα

1. Introduction	03
2. Μέρος 1: Περιγραφή του Οικοσυστήματος	03
3. Μέρος 2: Η νεολαία και η ετοιμότητα/προθυμία της να εμπλακεί στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα	11
4. Μέρος 3: Μαθήματα από υπάρχουσες Κοινωνικές Επιχειρήσεις	15
5. Μέρος 4: Συμπεράσματα	18

1. Εισαγωγή

Η συμμετοχή των νέων στην κοινωνική επιχειρηματικότητα (ΚΕ) είναι μια στρατηγική που μπορεί να βοηθήσει στην επίλυση πολλών προκλήσεων στην κοινωνία, αλλά ακόμη περισσότερο - εξοπλίζοντάς τους με τις απαραίτητες δεξιότητες και νοοτροπία για την αγορά εργασίας ή τη δική τους περιπέτεια με την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα για να παραμείνουν ανθεκτικοί απέναντι σε έναν κόσμο που αλλάζει συνεχώς. Αυτή η αναφορά είναι γραμμένη στο πλαίσιο του έργου «Socially Agile». Θα συνδυαστεί με τα ευρήματα άλλων χωρών σε μια διεθνή έκθεση, «Καινοτόμες προσεγγίσεις για την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας με χρήση ευέλικτης μεθοδολογίας», για τη δημιουργία ενός νέου διαδικτυακού μαθήματος στη συνέχεια. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω έρευνας γραφείου, διαδικτυακής έρευνας με 52 νέους και διαδικτυακής έρευνας με 9 κοινωνικούς επιχειρηματίες από την Ελλάδα από τον Ιανουάριο έως τον Μάρτιο του 2023.

2.Μέρος 1: Περιγραφή του οικοσυστήματος

Το οικοσύστημα των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα εξακολουθεί να αναπτύσσεται, αλλά έχει δείξει σημάδια ανάπτυξης και ωριμότητας τα τελευταία χρόνια. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι σχετικά νέα στην Ελλάδα και έχει κερδίσει έλξη την τελευταία δεκαετία.

Η οικονομική κρίση του 2009 ανέδειξε τη σημασία της κοινωνικής συνεισφοράς και αλληλεγγύης, γεγονός που οδήγησε στη νομοθεσία της ΚΕ (Ν. 4019/2011) για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 2011 – ως συνέπεια της κοινωνικής και οικονομικής αναταραχής, την ίδια χρονιά. ένα σημαντικό ορόσημο για την ελληνική κοινωνική επιχειρηματικότητα, καθώς ο αριθμός των κοινωνικών επιχειρήσεων αυξήθηκε εκθετικά μαζί με τα συστήματα και τους μηχανισμούς υποστήριξης.

Μερικά από τα πιο πιεστικά ζητήματα στην Ελλάδα αντιμετωπίζονται από Κοινωνικές Επιχειρήσεις που εργάζονται για την ανακούφιση της φτώχειας και την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης, ενώ παράλληλα προωθούν και επιδεικνύουν ένα εναλλακτικό οικονομικό μοντέλο.

Ο πρώτος νόμος για την κοινωνική επιχειρηματικότητα, ο νόμος 4019/2011, ψηφίστηκε το 2011. Ο νόμος 4019/2011 εξειδικεύει το πλαίσιο λειτουργίας των κοινωνικών επιχειρήσεων και καθιέρωσε τη σφαίρα της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Στο πλαίσιο αυτό, ορίστηκε ο τομέας της Κοινωνικής Οικονομίας και ιδρύθηκε μια νέα εταιρική μορφή, η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, ως φορέας της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Από το 2016 ισχύει ο Ν. 4430/16, βάσει του οποίου οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις συμμορφώνονται με τον λειτουργικό ορισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

«Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία» ορίζεται με τον Ν. 4430/2016 ως «το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων που βασίζεται σε εναλλακτική μορφή οργάνωσης των σχέσεων παραγωγής, διανομής, κατανάλωσης και επανεπένδυσης, βάσει των αρχών της δημοκρατίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της συνεργασίας, και σεβασμό προς τους ανθρώπους και το περιβάλλον».

Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ένας οργανισμός (ανεξάρτητα από τη νομική του μορφή) για να θεωρηθεί μέλος της κοινωνικής οικονομίας και να ενταχθεί στο μητρώο που τηρεί το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ορίζονται στον Ν. 4430/2016. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του νόμου ως «Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας» ορίζονται τα εξής:

✔ **Κοινωνική συνεταιριστική
επιχείρηση (ΚοινΣΕπ)**

Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις αναφέρθηκαν και στον προηγούμενο νόμο (4019/2011), αν και ελαφρώς διαφορετικά. Σύμφωνα με τον Ν. 4430/2016, οι ΚΣΕ (ΚοινΣΕπ) είναι οι «αστικοί συνεταιρισμοί του Ν. 1667/1986, που έχουν ως θεμελιώδη στόχο το συλλογικό και κοινωνικό όφελος [...] και έχουν εκ των υστέρων επιχειρηματική δραστηριότητα».

Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις χωρίζονται σε δύο κατηγορίες που σχετίζονται με τον ειδικό σκοπό τους:

A. Ενσωμάτωση Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (ΚοινΣεπ Ένταξης). Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις ολοκλήρωσης χωρίζονται στη συνέχεια σε δύο υποκατηγορίες:

A'1. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις για την ένταξη «ευάλωτων» ομάδων στην κοινωνική και οικονομική ζωή που ενσωματώνουν κοινωνικές ομάδες όπως άτομα με αναπηρία, τοξικομανείς, αποκατασταθέντες ναρκομανείς, αποφυλακισμένους, ανήλικους παραβάτες κ.λπ.

A2. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις για την ένταξη «ειδικών» ομάδων στην κοινωνική και οικονομική ζωή. Αυτό αναφέρεται σε θύματα ενδοοικογενειακής βίας, θύματα εμπορίας ανθρώπων, άτομα που βιώνουν έλλειψη στέγης, μετανάστες, πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο (για όσο διάστημα εκκρεμεί η αίτησή τους για άσυλο), αρχηγούς μονογονεϊκών οικογενειών κ.λπ.

B. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις για συλλογικούς και κοινωνικούς σκοπούς (ΚοινΣΕπ Συλλογής & Κοινωνικής Οφελείας)

✓ **Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (ΚοιΣΠΕ)**

Οι ΚοιΣΠΕ αναγνωρίζονται ρητά ως Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και ως βασικό συστατικό του ελληνικού φάσματος Κοινωνικών Επιχειρήσεων με τον Ν. 4430/2016.

✓ **Πολιτικοί Συνεταιρισμοί**

Οι αστικοί συνεταιρισμοί είναι ενώσεις με οικονομικό σκοπό που στοχεύουν στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των μελών τους.

✓ **Οποιαδήποτε νομική μορφή που δεν είναι μονοπρόσωπη οντότητα αλλά συμμορφώνεται με μια σειρά λειτουργικών κριτηρίων.**

Αυτή η νομοθεσία άνοιξε το δρόμο για την επέκταση των τομέων δραστηριότητας των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Παρείχε ένα ενημερωμένο πλαίσιο για διάφορους οργανισμούς και επιχειρήσεις με αποδεδειγμένο κοινωνικό αντίκτυπο και αντιμετώπιση ενός κοινωνικού προβλήματος. Εισήγαγε επίσης την έννοια του νομικού καθεστώτος υιοθετώντας μια πιο λειτουργική λογική βασισμένη σε κριτήρια, που σημαίνει ότι σχεδόν οποιαδήποτε νομική μορφή μπορεί να αλλάξει το καθεστώς της ώστε να είναι μέρος του επίσημου φάσματος Κοινωνικών Επιχειρήσεων. Είναι απαραίτητη η συμμόρφωση με ένα σύνολο λειτουργικών κριτηρίων. Εν συντομία, αυτά τα κριτήρια αφορούν την επιχειρηματική δραστηριότητα στην ιδιωτική αγορά (τα έσοδα από δημόσιους φορείς δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 65% του συνολικού κύκλου εργασιών για τρία χρόνια), τη δημοκρατική διακυβέρνηση (ένα μέλος, μία ψήφο) και έναν σαφώς καθορισμένο κοινωνικό σκοπό με κέρδη διατίθεται σε συλλογικό και κοινωνικό όφελος (έως 95% των ετήσιων κερδών).

Επιπλέον, ενώ ο πρώην νόμος (4019/2011) έδινε έμφαση στην «κοινωνική οικονομία» και την «κοινωνική επιχειρηματικότητα, ο ισχύων Νόμος 4430/2016 βασίζεται στην έννοια της «κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» και εισήγαγε όρισε και λειτουργούσε τους όρους «κοινωνική καινοτομία» και «κοινωνικός αντίκτυπος» για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Επιπλέον, ενώ ο προηγούμενος νόμος (4019/2011) διευκρίνιζε την «κοινωνική οικονομία» και την «κοινωνική επιχειρηματικότητα», ο ισχύων νόμος (4430/2016) βασίζεται στην αρχή της «κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» και για πρώτη φορά στην Ελλάδα εισήγαγε και έθεσε σε λειτουργία τους όρους «κοινωνική καινοτομία» και «κοινωνικός αντίκτυπος».

✓ Πολιτικοί Συνεταιρισμοί

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι στα ελληνικά νομοθετικά και διοικητικά έγγραφα, ο όρος «κοινωνικός οργανισμός και αλληλέγγυα οικονομία» χρησιμοποιείται συνήθως έναντι του όρου «κοινωνική επιχείρηση».

Με βάση το Εθνικό Μητρώο Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (NRSSE), υπάρχουν 1.729 κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα (Αύγουστος 2022). Από το 2018 παρατηρείται μείωση του ετήσιου αριθμού εγγραφών, ενώ η τάση πριν από το 2018 ήταν αυστηρά ανοδική. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί εν μέρει από τη μείωση του αρχικού ενθουσιασμού για την ίδρυση επιχειρήσεων στον καινοτόμο τομέα της Ελλάδας. Επιπλέον, οι καθημερινές λειτουργικές προκλήσεις του Οs συμβάλλουν επίσης στη μείωση του ενδιαφέροντος για αυτές τις νόμιμες επιχειρηματικές μορφές.

**YOUTH & SOCIAL
ENTREPRENEURSHIP
IN GREECE**

Αρκετοί οργανισμοί, δίκτυα και πρωτοβουλίες τώρα υποστηρίζουν και προωθούν την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα, αλλά μόνο ορισμένοι θα μπορούσαν να περιγραφούν ως εξειδικευμένα συστήματα υποστήριξης της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας. Μερικά από αυτά μπορείτε να βρείτε παρακάτω:

Όνομα	Τύπος οργανισμού	Τύπος Υποστήριξης	Περιγραφή Υποστήριξης
Impact Hub Athens	Επιταχυντής, Χώρος εργασίας	Ανάπτυξη και δικτύωση	Ένας χώρος συνεργασίας και κοινότητα που υποστηρίζει τους κοινωνικούς επιχειρηματίες στην Ελλάδα. Προσφέρουν εργαστήρια, προγράμματα κατάρτισης και ευκαιρίες δικτύωσης για να βοηθήσουν τους κοινωνικούς επιχειρηματίες να αναπτύξουν τις επιχειρήσεις τους και να δημιουργήσουν κοινωνικό αντίκτυπο.
Higgs	Επιταχυντής, Θερμοκοιτίδα	Υποστήριξη ανάπτυξης και δικτύωσης	Το Higgs προσφέρει μια σειρά από υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων εξατομικευμένων εκπαιδευτικών σεμιναρίων, ατομικές συμβουλευτικές συναντήσεις με τους εταίρους και τη διοίκηση για την αντιμετώπιση γενικών ή ειδικών αναγκών· ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και ευκαιριών δικτύωσης με μεγάλες ΜΚΟ στην Ελλάδα και το εξωτερικό· ευκαιρίες για σκίαση θέσεων εργασίας και πρακτική άσκηση σε μεγάλες ΜΚΟ· καθημερινή υποστήριξη για την ανάπτυξη προτάσεων συγκέντρωσης κεφαλαίων που απευθύνονται σε εγχώριους και διεθνείς χορηγούς· και ευαισθητοποίηση του τρίτου τομέα και της κοινωνικής οικονομίας.

Social Dynamo - Boddosaki Foundation	Υπηρεσίες εκπαίδευσης και καθοδήγησης	Υποστήριξη ανάπτυξης και δικτύωσης	Το Social Dynamo είναι ένας βραβευμένος κόμβος που προσφέρει εκπαίδευση, επαγγελματική υποστήριξη και δικτύωση. Στόχος του είναι να υποστηρίξει τους οργανισμούς να γίνουν βιώσιμοι, να αυξήσουν την αποτελεσματικότητά τους και να μεγιστοποιήσουν τον κοινωνικό τους αντίκτυπο.
Among	Συμβουλευτικές υπηρεσίες	Υποστήριξη ανάπτυξης και δικτύωσης	Ο οργανισμός ενθαρρύνει και διευκολύνει τη συστημική αλλαγή μέσω της κοινωνικής καινοτομίας. Εξουσιοδοτεί οργανισμούς και (επανα)σχεδιασμό έργων και υπηρεσιών για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων στην Ελλάδα με μια πιο καινοτόμο προσέγγιση.
Solidarity Mission	Συμβουλευτικές υπηρεσίες	Υποστήριξη ανάπτυξης και δικτύωσης	Το Solidarity Mission ενδυναμώνει τους κοινωνικούς επιχειρηματίες. Τα προγράμματα και οι υπηρεσίες τους στοχεύουν στη δημιουργία και ανάπτυξη βιώσιμων κοινωνικών επιχειρήσεων και κοινωνικών καινοτομιών..

PRAXIS Business Coaching Centre	Υπηρεσίες εκπαίδευσης και καθοδήγησης	Υποστήριξη ανάπτυξης και δικτύωσης	Η PRAKSIS BCC στοχεύει στη μείωση της ανεργίας των νέων. Είναι ένα πρόγραμμα υποστήριξης της επιχειρηματικότητας που απευθύνεται σε άτομα από κοινωνικά ευάλωτες και μειονεκτούσες ομάδες, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να οικοδομήσουν ένα καλύτερο αύριο για τους ίδιους και τις οικογένειές τους μέσω της επιχειρηματικότητας.
Cooperative Bank of Karditsa	Συνεταιριστική τράπεζα	Οικονομική και χρηματοδο τική στήριξη	Η Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας ιδρύθηκε αρχικά το 1994 ως πιστωτικός συνεταιρισμός και έγινε τράπεζα το 1998 με μεγάλη έμφαση στις κοινωνικές επιχειρήσεις.
Pancretan Cooperative	Συνεταιριστική τράπεζα	Οικονομική και χρηματοδο τική στήριξη	Συνεταιριστική τράπεζα με επίκεντρο τους συνεταιρισμούς και τη χρηματοδότηση κοινωνικών επιχειρήσεων.

Action Finance Initiative

Πρόσβαση σε χρηματοδότηση και κατάρτιση

Το AFI παρέχει πρόσβαση στη χρηματοδότηση, αν και μικροπιστώσεις, σε αυτές που έχουν μια επιχειρηματική ιδέα ή έργο αλλά χρειάζονται βοήθεια με τα απαραίτητα κεφάλαια. Παράλληλα, υποστηρίζει αυτές τις επιχειρήσεις παρέχοντας δωρεάν εκπαίδευση και υποστήριξη. Συγκεκριμένα, η AFI προωθεί μικροπιστώσεις στην Ελλάδα, προσφέροντας πρόσβαση σε μικροδάνεια έως 12.500 ευρώ. σε πιθανούς επιχειρηματίες, ανεξάρτητα από την εμπορική τους δραστηριότητα, το επίπεδο καινοτομίας, την κατηγορία επενδύσεων και τη χρήση τεχνολογίας.

The People's Trust Bank

Το People's Trust είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που χρηματοδοτείται από ιδιωτικά και υποστηρίζει νεοσύστατες και υπάρχουσες μικρές επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς, παρέχοντας έως και 15.000 ευρώ σε υπηρεσίες μικροχρηματοδότησης και δωρεάν επιχειρηματικής ανάπτυξης.

Το οικοσύστημα των κοινωνικών επιχειρήσεων είναι μια σχετικά νέα έννοια που έχει αναπτυχθεί εκθετικά την τελευταία δεκαετία.

Ωστόσο, το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο την έκανε ώριμη. Ωστόσο, παρά τις θετικές αυτές εξελίξεις, το οικοσύστημα των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις. Αυτά περιλαμβάνουν περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση και επενδύσεις, κενά στις δομές και μηχανισμούς υποστήριξης και περιορισμένη ευαισθητοποίηση και κατανόηση της έννοιας από το ευρύτερο κοινό.

3.Μέρος 2: Η νεολαία και η ετοιμότητα/προθυμία της να εμπλακεί στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Η διαδικτυακή έρευνα συμπληρώθηκε από 52 ερωτηθέντες από την Ελλάδα. Μεταξύ των ερωτηθέντων, το 50% ανέφερε ότι ζούσε στην πρωτεύουσα της Ελλάδας, ενώ το 40% ζούσε σε άλλες πόλεις και το 10% ζούσε σε μικρές πόλεις και αγροτικές περιοχές. Όσον αφορά το καθεστώς απασχόλησης, το 67% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι απασχολούνταν, το 10% ήταν άνεργοι και το 12% ήταν φοιτητές.

Όσον αφορά την ηλικιακή κατανομή, το 21% των ερωτηθέντων ήταν μεταξύ 18 και 25 ετών, ενώ το 31% ήταν μεταξύ 26 και 30 ετών. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (48%) ήταν άνω των 30 ετών.

Αυτά τα δημογραφικά αποτελέσματα παρέχουν μια επισκόπηση των χαρακτηριστικών του δείγματος των συμμετεχόντων στην διαδικτυακή έρευνα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων της μελέτης. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το δείγμα μπορεί να μην είναι αντιπροσωπευτικό του μεγαλύτερου πληθυσμού λόγω της μεροληψίας αυτοεπιλογής που είναι εγγενής στις διαδικτυακές έρευνες.

Ως μέρος αυτής της μελέτης, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να δηλώσουν την εξοικείωσή τους με την κοινωνική επιχειρηματικότητα (ΚΕ). Από τους 52 ερωτηθέντες, το 11,5% ανέφερε ότι δεν είχε ακούσει για την έννοια πριν. Επιπλέον, το 35% ανέφερε ότι είχε ακούσει για την ΚΕ πριν συμμετάσχει στην έρευνα, αλλά χρειαζόταν περισσότερη γνώση γι' αυτήν.

Από την άλλη πλευρά, το 38,5% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι γνώριζε καλά την έννοια αλλά χρειαζόταν μια επαγγελματική σύνδεση με αυτήν. Επιπλέον, το 8% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι εργάζονταν για έναν οργανισμό ή εταιρεία στενά συνδεδεμένη με την κοινωνική επιχειρηματικότητα, ενώ ένα ίσο ποσοστό (8%) προσδιορίστηκε ως κοινωνικοί επιχειρηματίες.

Αυτά τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό του δείγματος είναι εξοικειωμένο με την έννοια της ΚΕ, ένα μεγάλο ποσοστό εξακολουθεί να χρειάζεται να αποκτήσει περισσότερη γνώση ή εξοικείωση με την ιδέα. Επιπλέον, οι περισσότεροι ερωτηθέντες που είναι εξοικειωμένοι με την ΚΕ δεν συνδέονται επαγγελματικά με αυτό, υποδεικνύοντας ένα πιθανό χάσμα γνώσεων μεταξύ εκείνων που είναι εξοικειωμένοι με την έννοια και εκείνων με εμπειρία στον τομέα. Τέλος, το μικρό ποσοστό των ερωτηθέντων που εργάζονται σε οργανισμούς ή εταιρείες που συνδέονται στενά με την κοινωνική επιχειρηματικότητα ή που προσδιορίζονται ως κοινωνικοί επιχειρηματίες υπογραμμίζει τη δυνητική σημασία της εξέτασης των εμπειριών όσων εμπλέκονται πιο ενεργά στον τομέα.

Ως μέρος της μελέτης, οι ερωτηθέντες ρωτήθηκαν αν είχαν σκεφτεί ποτέ να γίνουν κοινωνικοί επιχειρηματίες ή να απασχοληθούν σε έναν. Μεταξύ των 52 συμμετεχόντων, η πλειοψηφία (76%) απάντησε θετικά, ενώ το 24% απάντησε αρνητικά.

Αυτά τα αποτελέσματα υποδηλώνουν υψηλό ενδιαφέρον για την κοινωνική επιχειρηματικότητα μεταξύ των συμμετεχόντων στην έρευνα. Επιπλέον, το γεγονός ότι τα τρία τέταρτα των ερωτηθέντων σκέφτηκαν να γίνουν κοινωνικοί επιχειρηματίες ή να εργαστούν για έναν υποδηλώνει ότι μια ομάδα ατόμων μπορεί να ενδιαφέρεται να ακολουθήσει καριέρα σε αυτόν τον τομέα.

Οι συμμετέχοντες που είχαν δηλώσει ότι είχαν σκεφτεί να γίνουν κοινωνικοί επιχειρηματίες ή να απασχοληθούν σε έναν, κλήθηκαν να εντοπίσουν έως και τρεις παράγοντες που τους παρακίνησαν να ακολουθήσουν αυτήν την επαγγελματική πορεία. Από τους ερωτηθέντες που απάντησαν ναι στην προηγούμενη ερώτηση, το 68% ανέφερε ότι τα κύρια κίνητρό τους για την εξέταση ή την ενασχόληση με την κοινωνική επιχειρηματικότητα ήταν η ενσυναίσθηση, η φροντίδα για την κοινότητα ή άλλα προσωπικά χαρακτηριστικά. Επιπλέον, το 59,5% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι αισθάνονται ατομικά υπεύθυνοι να συμβάλλουν στην αλλαγή ως ενεργός πολίτης. Επιπλέον, το 43% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι το κίνητρό τους ήταν η προθυμία ή η φιλοδοξία να αφήσουν ένα μόνιμο αντίκτυπο και να λύσουν μια κοινωνική πρόκληση. Σε σύγκριση, το 40,5% ανέφερε ότι το κίνητρό του ήταν η προθυμία να κερδίζουν περισσότερα βιώσιμα. Μόνο το 19% των ερωτηθέντων ανέφεραν προηγούμενες εμπειρίες με κοινωνικές επιχειρήσεις ή έμπνευση από την εργασία τους ως ένα από τα κίνητρό τους για να εμπλακούν στην κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Αυτά τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι οι προσωπικές αξίες και το αίσθημα ευθύνης να συνεισφέρουν στην κοινωνική αλλαγή αποτελούν σημαντικούς μοχλούς για τα άτομα που θεωρούν την κοινωνική επιχειρηματικότητα ως πορεία σταδιοδρομίας. Επιπλέον, πολλοί ερωτηθέντες παρακινούνται από τη δυνατότητα δημιουργίας βιώσιμων μέσων διαβίωσης, υποδεικνύοντας ότι η κοινωνική επιχειρηματικότητα μπορεί να προσφέρει μια βιώσιμη επιλογή σταδιοδρομίας για όσους επιθυμούν να συνδυάσουν την οικονομική βιωσιμότητα με τον κοινωνικό αντίκτυπο. Ωστόσο, ο σχετικά χαμηλός αριθμός των ερωτηθέντων που αναφέρουν προηγούμενη εμπειρία ή έμπνευση από υπάρχουσες κοινωνικές επιχειρήσεις ως κίνητρο μπορεί να υποδηλώνει την ανάγκη για μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και διαμόρφωση ρόλων εντός του πεδίου για να εμπνεύσει και να προσελκύσει πιθανούς κοινωνικούς επιχειρηματίες.

Οι συμμετέχοντες που είχαν δηλώσει ότι δεν είχαν σκεφτεί να γίνουν κοινωνικοί επιχειρηματίες ή να απασχοληθούν σε κάποιον ρωτήθηκαν τι είδους υποστήριξη θα χρειαζόνταν για να εξετάσουν το ενδεχόμενο να λάβουν μέρος ή να ξεκινήσουν το εγχείρημά τους κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Από τους ερωτηθέντες που απάντησαν όχι στην προηγούμενη ερώτηση, το 68% δήλωσε ότι θα χρειαζόταν πρόσβαση σε πόρους (οικονομικούς, ανθρώπινους κ.λπ.) και το 50% δήλωσε ότι θα απαιτούσε γνώση και κατάρτιση σχετικά με την έννοια της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Επιπλέον, το 50% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι η καθοδήγηση από έναν έμπειρο κοινωνικό επιχειρηματία θα ήταν μια πολύτιμη μορφή υποστήριξης και το 41% εντόπισε ευκαιρίες δικτύωσης με ομοϊδεάτες ως παράγοντα που θα ενθάρρυνε την ενασχόλησή τους με την κοινωνική επιχειρηματικότητα. Άλλοι παράγοντες, όπως η εκπαίδευση σε δεξιότητες διαχείρισης επιχειρήσεων και η βοήθεια στην εύρεση μιας επιχειρηματικής ιδέας ή μοντέλου, αναφέρθηκαν από μικρότερα ποσοστά ερωτηθέντων, με 23% και 27%, αντίστοιχα.

Μόνο το 18% των ερωτηθέντων ανέφερε την ανάγκη για ολοκληρωμένη υποστήριξη από την κυβέρνηση ή τον δήμο για τη φάση εκκίνησης, υποδεικνύοντας ότι η υποστήριξη πολιτικής και τα ευνοϊκά περιβάλλοντα μπορεί να είναι λιγότερο προτεραιότητα. Επιπλέον, ένα μικρό ποσοστό των ερωτηθέντων (4,5%) δήλωσε ότι δεν ενδιαφέρεται για πρωτοβουλίες με κοινωνικά οφέλη ή την επιχειρηματικότητα γενικότερα, υποδηλώνοντας ότι αυτή η ομάδα μπορεί να είναι λιγότερο δεκτική στην υποστήριξη της προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Αυτά τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι η γνώση, η πρόσβαση σε πόρους, η καθοδήγηση και οι ευκαιρίες δικτύωσης είναι βασικές μορφές υποστήριξης που θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν άτομα που δεν ενδιαφέρονται επί του παρόντος για την κοινωνική επιχειρηματικότητα να εξετάσουν το ενδεχόμενο να εμπλακούν σε αυτόν τον τομέα.

Από τους 52 ερωτηθέντες, το 40% απάντησε ότι τα γεγονότα των προηγούμενων ετών τους φέρνουν μεγαλύτερη επίγνωση των υφιστάμενων προκλήσεων στην κοινωνία, αλλά πρέπει να λάβουν μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Το 25% ανέφερε ότι έχει πλέον μεγαλύτερη επίγνωση της ευθύνης του απέναντι στην κοινωνία, αλλά δεν έχει ακόμη λάβει μέτρα για να την ασκήσει. Το 31% ένιωσε περισσότερο συνδεδεμένο με την κοινότητα και τις προκλήσεις της. Το 11,5% έχει αρχίσει να συνεισφέρει στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων προσφέροντας εθελοντική εργασία ή ως μέλος μιας ΜΚΟ. Το 29% έχουν σκεφτεί να ξεκινήσουν ή έχουν ήδη ιδρύσει μια κοινωνική επιχείρηση ή έχουν συμπεριλάβει μια υπηρεσία με κοινωνικό αντίκτυπο στην τρέχουσα εργασία τους. Τέλος, το 10% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι η στάση τους ως προς τη συμμετοχή στην επίλυση κοινωνικών προκλήσεων παρέμεινε η ίδια. Αυτά τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι, ενώ τα πρόσφατα γεγονότα έχουν αυξήσει την ευαισθητοποίηση για κοινωνικά ζητήματα, εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη να παρακινηθούν τα άτομα να αναλάβουν συγκεκριμένες ενέργειες για την αντιμετώπισή τους.

Συμπεράσματα

1. **Επίγνωση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας:** Ενώ μια σημαντική μερίδα των ερωτηθέντων έχει ακούσει για την έννοια της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, ένας σημαντικός αριθμός (11,5%) δεν είναι εξοικειωμένοι με αυτήν.

2. **Ενδιαφέρον για την κοινωνική επιχειρηματικότητα:** Οι περισσότεροι ερωτηθέντες (76%) εξέφρασαν ενδιαφέρον να γίνει κοινωνικός επιχειρηματίας ή να απασχοληθεί από έναν, ενώ το ένα τέταρτο των ερωτηθέντων δεν εξέφρασε ενδιαφέρον για την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

3. **Κίνητρα για κοινωνική επιχειρηματικότητα:** Ενσυναίσθηση και φροντίδα για την κοινότητα αναδείχθηκε ως το πιο σημαντικό κίνητρο για τα άτομα εξετάσει την κοινωνική επιχειρηματικότητα. Άλλα σημαντικά κίνητρα περιελάμβαναν την προθυμία να αφήσετε ένα μόνιμο αντίκτυπο ή να λύσετε μια πρόκληση στην κοινωνία, το αίσθημα ατομικής ευθύνης για τη συμβολή στην αλλαγή ως ενεργός πολίτης και την επιθυμία να κερδίσετε τα προς το ζην πιο βιώσιμα.

4. **Η υποστήριξη που απαιτείται για την κοινωνική επιχειρηματικότητα:** Οι ερωτηθέντες που δεν εξέφρασαν ενδιαφέρον για την κοινωνική επιχειρηματικότητα ανέφεραν έλλειψη γνώσης για την έννοια, έλλειψη ενδιαφέροντος για πρωτοβουλίες με κοινωνικά οφέλη ή έλλειψη ενδιαφέροντος για την επιχειρηματικότητα γενικότερα. Όσοι ενδιαφέρονται για την κοινωνική επιχειρηματικότητα εξέφρασαν την ανάγκη πρόσβασης σε πόρους (οικονομικούς, εργατικό δυναμικό, κ.λπ.), καθοδήγηση από έμπειρους κοινωνικούς επιχειρηματίες και ευκαιρίες δικτύωσης με ομοϊδεάτες.

Ο αντίκτυπος των τρεχόντων γεγονότων στη στάση απέναντι στην κοινωνική επιχειρηματικότητα: Ενώ ένα σημαντικό μέρος των ερωτηθέντων ανέφερε ότι αισθάνεται περισσότερο ενήμερο για τις υπάρχουσες κοινωνικές προκλήσεις, μόνο ένα μικρό ποσοστό έχει λάβει μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Ωστόσο, ένα αξιοσημείωτο ποσοστό των ερωτηθέντων έχουν σκεφτεί να ξεκινήσουν ή έχουν ήδη ιδρύσει μια κοινωνική επιχείρηση ή έχουν συμπεριλάβει μια υπηρεσία με κοινωνικό αντίκτυπο στην τρέχουσα εργασία τους.

Συνολικά, τα αποτελέσματα της έρευνας υποδηλώνουν υψηλό επίπεδο ενδιαφέροντος για την κοινωνική επιχειρηματικότητα μεταξύ των ερωτηθέντων, κυρίως με γνώμονα την ενσυναίσθηση και τη φροντίδα για την κοινότητα. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικά εμπόδια για όσους επιθυμούν να επιδιώξουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα, όπως η ανάγκη περισσότερων πόρων, γνώσης και υποστήριξης. Τα ευρήματα δείχνουν επίσης ότι τα γεγονότα των τελευταίων ετών έχουν επηρεάσει τη στάση ορισμένων ατόμων απέναντι στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, αλλά απαιτείται περισσότερη δράση για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων.

4.Μέρος 3: Μαθήματα από υπάρχουσες Κοινωνικές Επιχειρήσεις

Μια διαδικτυακή έρευνα που διεξήχθη μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα είχε ως στόχο να εντοπίσει τα στοιχεία που προωθούν την επιτυχημένη και βιώσιμη πρακτική κοινωνικής επιχειρηματικότητας και τις πτυχές που συμβάλλουν στην έναρξη ενός τέτοιου εγχειρήματος. εστίαση διαδικτυακή έρευνα σε ενεργές κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η πτυχή που έπαιξε τον μεγαλύτερο ρόλο στη συνολική επιτυχία των επιχειρήσεων είναι η κατοχή επιχειρηματικής νοοτροπίας και δεξιοτήτων, την οποία επέλεξε το 89% των ερωτηθέντων. Αυτό υποδηλώνει ότι η ύπαρξη επιχειρηματικής νοοτροπίας και η κατοχή των απαραίτητων δεξιοτήτων για τη λειτουργία μιας επιτυχημένης επιχείρησης είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Η ομαδική εργασία ήταν ο δεύτερος πιο συχνά αναφερόμενος παράγοντας, με το 44% των ερωτηθέντων να δηλώνουν ότι συνέβαλε στην επιτυχία τους. Αυτό υπογραμμίζει τη σημασία της συνεργασίας και της αποτελεσματικής διαχείρισης της ομάδας για την επιτυχία των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Η καινοτομία και η δέσμευση της κοινότητας επιλέχθηκαν από το 33% των ερωτηθέντων ως παράγοντες που συμβάλλουν στην επιτυχία τους. Αυτό υποδηλώνει ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις που δίνουν προτεραιότητα στην καινοτομία και τη συμμετοχή της κοινότητας είναι πιο πιθανό να επιτύχουν την κοινωνική τους αποστολή.

Το ίδιο το επιχειρηματικό μοντέλο και οι συνεργασίες επιλέχθηκαν από το 22% των ερωτηθέντων ως παράγοντες που συμβάλλουν στην επιτυχία τους. Αυτό δείχνει ότι η ύπαρξη ενός καλά σχεδιασμένου επιχειρηματικού μοντέλου και η δημιουργία αποτελεσματικών συνεργασιών με άλλους οργανισμούς ή ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί επίσης να διαδραματίσει ρόλο στην επιτυχία των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Τέλος, η υποστήριξη από την οικογένεια και τους φίλους και τα προγράμματα καθοδήγησης και επιτάχυνσης επιλέχθηκαν από το 11% των ερωτηθέντων. Αν και αυτοί οι παράγοντες μπορεί να μην είναι τόσο σημαντικοί όσο άλλοι, μπορούν να συμβάλλουν στην επιτυχία των κοινωνικών επιχειρήσεων παρέχοντας συναισθηματική υποστήριξη και καθοδήγηση.

Συνολικά, τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι η ύπαρξη επιχειρηματικής νοοτροπίας και δεξιοτήτων, αποτελεσματική ομαδική εργασία, καινοτομία, δέσμευση της κοινότητας, ένα καλά σχεδιασμένο επιχειρηματικό μοντέλο και συνεργασίες είναι όλοι σημαντικοί παράγοντες που μπορούν να συμβάλουν στην επιτυχία των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα.

Όσον αφορά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις από τις απαντήσεις των κοινωνικών επιχειρήσεων, οι κύριες προκλήσεις στη διαχείριση της επιχείρησής τους είναι οι οικονομικοί περιορισμοί όπως η εύρεση χρηματοδότησης και οι απαιτήσεις χρόνου, η έλλειψη προβολής και αποδοχής των κοινωνικών επιχειρήσεων από δημόσιους φορείς, ιδιωτικό τομέα και κοινωνία. , εξεύρεση ειδικευμένου και εξειδικευμένου προσωπικού, μη μόνιμες συνεργασίες, βιωσιμότητα και ρευστότητα, συλλογική διαχείριση, νομικό πλαίσιο και γραφειοκρατία.

Με βάση τις απαντήσεις των κοινωνικών επιχειρήσεων, τα ακόλουθα είναι βασικά μέτρα για τους επίδοξους νέους κοινωνικούς επιχειρηματίες:

- Ενσωματώστε την προσωπικότητά σας στην επιχείρησή σας για να την κάνετε μοναδική.
- Αποφύγετε τη νομική μορφή μιας κοινοπραξίας λόγω περιορισμών.
- Μάθετε να προσαρμόζεστε, να εκπαιδεύεστε και να εξελίσσεστε συνεχώς.
- Τολμήστε να κυνηγήσετε τα όνειρά τους.
- Πραγματοποιήστε μια σωστή εκτίμηση αναγκών και αναζητήστε την κατάλληλη υποστήριξη.
- Δώστε έμφαση στη συλλογική δράση και την ομαδική υποστήριξη.
- Αναπτύξτε ένα αξιόπιστο επιχειρηματικό σχέδιο.
- Αποφύγετε να βιάζεστε και να κινείστε πολύ γρήγορα.
- Κρατήστε τα πόδια σας στο έδαφος, αλλά κρατήστε τα μάτια σας στον ουρανό.

Οι βασικές προτάσεις υποδεικνύουν ότι οι επίδοξοι κοινωνικοί επιχειρηματίες θα πρέπει να επικεντρωθούν στην ανάπτυξη της επιχείρησής τους στοχαστικά και στρατηγικά, ενώ αγκαλιάζουν την ατομικότητά τους και είναι ανοιχτοί στη συνεχή μάθηση και εξέλιξη. Η συνεργασία, ο σωστός προγραμματισμός και η ισορροπημένη προοπτική είναι επίσης σημαντικοί παράγοντες για την επιτυχία μιας κοινωνικής επιχείρησης. Οι απαντήσεις από τις κοινωνικές επιχειρήσεις δείχνουν μια μικτή επίδραση των προηγούμενων γεγονότων στις επιχειρήσεις τους. Ορισμένες από αυτές αντιμετώπισαν αρνητικές επιπτώσεις, όπως έλλειψη οικονομικών πόρων, δυσκολία εύρεσης εταιρειών πληροφορικής για την έγκαιρη παράδοση έργων και διακοπή λειτουργίας

Ωστόσο, οι περισσότεροι από αυτούς έχουν προσαρμοστεί στις αλλαγές που επέφεραν τα γεγονότα και συνέχισαν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες, αν και με κάποιες αλλαγές. Κάποιοι έχουν μεταφέρει τις ενέργειές τους σε διαδικτυακό περιβάλλον, ενώ άλλοι έχουν χρησιμοποιήσει την πανδημία ως ευκαιρία για να αυξήσουν το πελατολόγιό τους. Οι εκδηλώσεις επιτάχυναν επίσης την ψηφιοποίηση πολλών πράξεων και συνέβαλαν στην επέκταση των δραστηριοτήτων ορισμένων επιχειρήσεων σε όλη την Ελλάδα.

Τα βασικά συμπεράσματα από αυτές τις απαντήσεις είναι ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις πρέπει να είναι προσαρμοστικές και τολμηρές στις προκλήσεις. Πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να μεταφέρουν τις δραστηριότητές τους σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον και να αξιοποιήσουν την τεχνολογία για να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους. Πρέπει επίσης να έχουν επίγνωση των επιπτώσεων των γεγονότων στους δικαιούχους τους και να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία τους. Επιπλέον, πρέπει να είναι προετοιμασμένοι για αλλαγές σε συνεργασίες και οικονομικούς πόρους και να είναι ανοιχτοί στην εξερεύνηση παγκόσμιων ευκαιριών.

Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο μια πιο ενεργή συμμετοχή των νέων θα μπορούσε να αποτελέσει λύση για αυτές τις προκλήσεις, υπάρχουν μερικές πιθανές λύσεις από τις απαντήσεις των κοινωνικών επιχειρήσεων:

- ✔ Η προσαρμοστικότητα και η καινοτομία είναι βασικά: Αρκετές κοινωνικές επιχειρήσεις τόνισαν τη σημασία της προσαρμοστικότητας και της διαρκούς εξέλιξης, και αυτός είναι ένας τομέας όπου οι νέοι μπορούν ενδεχομένως να φέρουν νέες προοπτικές και ιδέες. Ενθαρρύνοντας τους νέους να είναι δημιουργικοί και ευέλικτοι στην προσέγγισή τους στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, μπορεί να είναι σε θέση να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν απροσδόκητες προκλήσεις και να βρουν νέες ευκαιρίες ανάπτυξης.
- ✔ Οι ψηφιακές δεξιότητες και η τεχνογνωσία είναι ζωτικής σημασίας: Πολλές κοινωνικές επιχειρήσεις σημείωσαν τη σημασία της ψηφιοποίησης ως απάντηση στα γεγονότα των τελευταίων ετών, και οι νέοι είναι πιθανό να έχουν υψηλό επίπεδο ψηφιακής ευχέρειας που μπορεί να είναι πολύτιμο σε αυτό το πλαίσιο. Επιπλέον, ενθαρρύνοντας τους νέους να αναπτύξουν τις ψηφιακές δεξιότητες και την τεχνογνωσία τους, ενδέχεται να είναι σε θέση να βοηθήσουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις να ανταποκριθούν στις προκλήσεις ενός ταχέως μεταβαλλόμενου τεχνολογικού τοπίου.
- ✔ Απαιτούνται συνεργατικές προσεγγίσεις: Ορισμένες κοινωνικές επιχειρήσεις τόνισαν τη σημασία της συλλογικής δράσης και της ομαδικής εργασίας για την ανταπόκριση στις προκλήσεις και οι νέοι μπορούν ενδεχομένως να διαδραματίσουν πολύτιμο ρόλο σε αυτό το πλαίσιο συνεργαζόμενοι με άλλες επιχειρήσεις και οργανισμούς για την εξεύρεση καινοτόμων λύσεων σε κοινά προβλήματα. Με την προώθηση της συνεργασίας και της οικοδόμησης εταιρικών σχέσεων μεταξύ των νέων κοινωνικών επιχειρηματιών, μπορεί να είναι δυνατό να δημιουργηθεί ένα πιο υποστηρικτικό και ανθεκτικό οικοσύστημα για την κοινωνική επιχειρηματικότητα συνολικά.

5.Μέρος 4: Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, η συμμετοχή των νέων στην κοινωνική επιχειρηματικότητα (ΚΕ) μπορεί να ωφελήσει σημαντικά τα άτομα και την κοινωνία. Το οικοσύστημα των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα έχει δείξει σημάδια ανάπτυξης και ωριμότητας τα τελευταία χρόνια, αντιμετωπίζοντας πιεστικά ζητήματα όπως η ανακούφιση της φτώχειας και οι ευκαιρίες απασχόλησης, προωθώντας παράλληλα ένα εναλλακτικό οικονομικό μοντέλο.

Για να παρακινήσουμε τους νέους να εμπλακούν περισσότερο στην ΚΕ, είναι σημαντικό να αξιοποιήσουν τις εμπειρίες και τις φιλοδοξίες τους. Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας υποδεικνύουν ότι οι προσωπικές αξίες, η ενσυναίσθηση και το αίσθημα ευθύνης να συνεισφέρουν στην κοινότητα είναι βασικά κίνητρα για τη νεολαία που σκέφτεται την κοινωνική επιχειρηματικότητα. Εκφράζουν επίσης την έντονη επιθυμία να δημιουργήσουν μόνιμο αντίκτυπο και να λύσουν τις κοινωνικές προκλήσεις επιδιώκοντας παράλληλα μια πιο βιώσιμη ζωή.

Οι εμπειρίες των κοινωνικών επιχειρηματιών μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στην παροχή κινήτρων στους νέους και στην κάλυψη των κενών στο οικοσύστημα. Προβάλλοντας τις επιτυχίες και τον αντίκτυπο των υφιστάμενων κοινωνικών επιχειρήσεων, μπορούμε να εμπνεύσουμε και να προσελκύσουμε περισσότερους νέους να συμμετάσχουν στην ΚΕ. Επιπλέον, η δημιουργία προγραμμάτων καθοδήγησης και η παροχή ευκαιριών εκπαίδευσης και δικτύωσης μέσω οργανισμών όπως οι Impact Hub Athens, Higgs, Social Dynamo, Among και άλλοι μπορούν να υποστηρίξουν περαιτέρω και να ενδυναμώσουν τους νέους στο ταξίδι τους στη ΝΑ.

Παρά τις θετικές εξελίξεις, το οικοσύστημα των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα χρειάζεται ακόμη προκλήσεις, όπως περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, κενά στις δομές υποστήριξης και περιορισμένη ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων θα απαιτήσει συλλογικές προσπάθειες από διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων κυβερνητικών φορέων, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, για τη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Συμπερασματικά, αξιοποιώντας τις εμπειρίες των κοινωνικών επιχειρηματιών και αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις στο οικοσύστημα, μπορούμε να αξιοποιήσουμε τις δυνατότητες των νέων και να ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή τους στην κοινωνική επιχειρηματικότητα. Αυτό θα συμβάλει στην επίλυση των κοινωνικών προκλήσεων και θα εξοπλίσει τους νέους με τις απαραίτητες δεξιότητες και νοοτροπία για να περιηγηθούν στον συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο και να δημιουργήσουν θετικό αντίκτυπο.

sociallyagile.eu

**Funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.